

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÕLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI

1935

III aastakäik

Toimetaja agr. A. ECKBAUM. Vastutav toimetaja E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.
Toimetus ja tallitus: Tallinn, Pikk 40, postkast 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 10

Oktoober

Väetuskatsete töötulemusi hindamas. Müüsleri noorte maatulunduskubi liikme Ilse Septeri väetuskatse kaeraga.

Kodu tähtsus enesearendamise töös.

Alganud on uus õppeaasta. Paljud maanoored, kes lõpetanud algkooli, on astunud sel uuel õppeaastal kutse-, täiendus- ja keskkoolidesse. Paljud astuvad veel ka nendesse täiendus- ja kutsekoolidesse ning rahvaülikoolidesse, milliste tegevus algab hiljem. Neis õppe- ja kasvatusasutustes töötavad nad edasi oma hariduse täiendamiseks ja elule ettevalmistamiseks, et täita edaspidi edukalt ülesandeid ja luua uusi vaimseid ja majanduslikke väärtusi.

Agas suuremal osal maanoortest ei ole võimalik minna edasi õppima neisse õppeasutustes, vaid nad jäävad pärast algkoolide lõpetamist oma kodudesse, oma kodukülla ja -valla piiridesse. Nende noorte ette kerkib küsimus, mis neil ette võtta, kuidas nad peaksid kasutama vaba aega, et ka edasi jõuda enesearendamises. Paljud neist maanoortest on selle küsimuse puhul kurvad, sest osa endistest kaasõpilastest algkoolis, on läinud edasi õppima, nemad on aga jäänud oma kodudesse. Nad oleksid ka tahtnud ühes minna, kuid elutingimused ei ole seda võimaldanud. Mõned neist maanoortest on vast koguni selle küsimuse puhul lootusetud kavapärase enesearendamise võimaluste suhtes.

Õnneks, olukord ei ole ometi nii. Neil maanoortel, kel ei ole võimalik minna edasi õppima pärast algkooli lõpetamist, ei tarvitse tunda kurbust ega olla lootusetud enesearendamises, sest ka kodud ja kodukülla ning -valla hariduslikud asutused ja organisatsioonid pakuvad küllaldaselt võimalusi haridusliku tasapinna tõstmiseks ja enesekasvatuseks.

Lõppemas on välised tööd ja toimingud põllul, aasal ja karjamaal. Algavad pikad sügis- ja talveõhtud, mil maanoortel on vaba aega vaimseks tegevuseks. Seda vaba aega olekski vaja kasutada oma haridusliku tasapinna tõstmiseks ja enesekasvatuseks, kasutades selleks kõiki olemasolevaid võimalusi oma kodudes ja kodukülas ning -vallas.

Armsates ja vaiksetes kodudes looduse keskel kasvavad maanoored. Kodudes veedavad maanoored ka suurema osa omast vabast ajast. Kodud on üldse inimestele paigaks, kuhu koondub nende elu ja tegevus. Seepärast on ka kodudel suur täendus inimeste üldises elukäigus kui ka vaimses arenemises ja kasvamises. Kodu ja kodu mõju tuleb kõrgelt hinnata ka maanoorte enesearendamise ja enesekasvatuse töös. Kodus on võimalik kasutada abinõusid oma haridusliku tasapinna tõstmiseks. Kodu on ka tähtis kasvatusasutus. Seda ei panda aga sageli tähele, ollakse koguni ükskõikne kodu ja koduse elu suhtes või tuntakse seal igavust. See on aga seletatav peamiselt seega, et koduse eluga ja olukorraga on harjutud ning kodu mõjusse ei ole süvenetud.

Kodud on rahva süda. Kodudes kasvavad maanoored; koduse elu olukorras ja mõjutustel kujuneb suurel määral nende maailmavaade ja sisetunne. Kodudel on palju jõudu, mis kasvatavad maanoori tugevateks ja hoiavad neid elupahedest. Kodude kaitsev jõudu ei suuda sageli murda ka elu valjumad tuuled ja tormid. Kodudes valitseb armastus, südamlikkus ja õrnus, mida on harva mujal leida, ning õnnelikud on need maanoored, kes on saanud tunda kodu armastuse soojust ning kasvada kodu kaitset. Üks kasvatustegelane ütleb, et perekond on tugevam õnnekants ning et kodudes taotakse kõige paremad vahendid noorte õnne saavutamiseks.

Selles kodu tähtsuses ja mõjus olgu teadlikud kõik maanoored. Kodud olgu maanoorte vaimse arengu aluseks, kodudega sidugu neid katkematud sidemed ja vaimsed huvid. Noorte isetegevus ja looming hingestagu kodusid, noorte töötulemused kaunistagu neid. Siis ei muutu kodune elu igavaks ja ükskõilkeaks, siis on olemas ka soodsad eeldused enesearendamise tööks kodudes.

Tähtsamaid vahendeid enesearendamiseks, mida võimalik kasutada kodudes, on head raamatud. Sügis- ja talveõhtutel vabadel tundidel saab iga maanoor lugeda häid raamatuid. Ometi ei ole raamatute lugemine muutunud veel üldiseks nähteks ega vaimseks vajaduseks. Head raamatud aga peaksid leidma tee igasse kodusse ning olema maanoorte õpetajateks ja kasvatajateks ja sõpradeks ja seltsiliseks. Head raamatud on mineviku valgustajad, oleviku elu selgitajad ja teenäitajad tulevikku. Head raamatud aitavad kaasa ilmavaate kujundamisele

Kodu oktoobris.

*Päev selgemini vihma järgi
kaarjoonelt vaatab üle tara.
Ja tanumis on kaste pärgi
me kolletuse päeval vara.*

*Lattaiast pürat karjateedel
koer nuhib peremehe jälgi.
All kopli pinna savileedel
rõõm ergutamas sööjaid sülg.*

*Siis kaugelt üle kapsaai
til-tal-tal kostab lepikust.
Ja karjus laseb viilet laia
lööb õhku väikest kepikest.*

*Veel põikleb udu metsa ladvan,
siis laskub üle niidurohu...
Sealt mööda käidud nurmerada
läeb marjulisi alla sohu.*

Art. Miljan.

ning teadmiste ja oskuste omandamisele. Palju sellest, mida edasi õppima läinud noored omandavad koolides, võivad kodusesse jäänud maanoored omandada headest raamatutest. Seepärast maanoored, armastage häid raamatuid ja lugege neid! Lugege neid eriti sügis- ja talveõhtuil, ka üksikutel vabadel tundidel, ja uskuge, et see lugemine aitab tunduvalt kaasa teie haridusliku tasapinna tõstmisele ja vaimsele kasvamisele. Raamatute lugemine kodudes muucab koduse elu armsaks ja sisukaks ning ühendab ja seob perekonnaliikmeid vaimsete huvidega, õilistades nende suhteid.

Iga maanoore ülesandeks olgu pühendada vabu tunde heade raamatute lugemisele. Seejuures oleks soovitav, et see lugemine oleks võimalikult kavapärane. Nüüd alanud sügisel seadku iga maanoor omale sihiks lugeda selle sügise ja talve kestusel häid raamatuid peamiselt ühelt alalt, kusjuures selle ala valik oleks noortele täiesti vaba; noored toimeksid sellel valikul oma vaimsete huvide, eluliste nõuete ja majanduslikust tegevusest tingitud vajaduste kohaselt. Üks valiks omale kodumajanduse, teine — põllupidamise, kolmas — aianduse, neljas — mesinduse, viies — kodumaa ajaloo, kuues — kodanikuteaduse, seitsmes — kasvatused jne. Valitud alalt loeksid maanoored häid raamatuid, et saada selle ala üle võimalikult täielik ülevaade ning omandada ka tarvilikke teadmisi ja oskusi ning juhendeid eluks ja tegevuseks. Järgmisel sügisel valiksid need maanoored omale teised alad ning nii edasi toimides tutvuneksid nad aastate kestusel võimalikult täielikumas ulatuses paljude kutse- kui ka üldhariduslike aladega.

Selline kavapärane raamatute lugemine on soovitav seepärast, et selline lugemine annab paremaid tulemusi kui juhuslik lugemine. Kui paljud maanoored kurdavad, et raamatute lugemine on vähe andnud enesearendamise suhtes, siis on see seletatav suurel määral seega, et raamatute lugemine on olnud juhuslik. Seejuures see kavapärane lugemine ei tähenda seda, et ühe sügise ja talve kestusel tuleks lugeda raamatuid ainult valitud alalt, vaid maanoored loeksid raamatuid ka teistest aladelt, eriti ilukirjanduslike teoseid; see teiste raamatute lugemine ei võiks ega tohiks aga takistada enesele määratud kava teostamist ja valitud sihi taotlemist — saada võimalikult täielik ülevaade valitud alalt ning omandada sellelt alalt tarvilikke teadmisi ja oskusi. Ka ei tarvitseks olla see kava kuigi suur, vaid täiesti jõukohane ja vastav vabale ajale. Võib lugeda täiesti edukaks tööks, kui maanoor on valitud alalt, näiteks aianduse alalt, lugenud läbi tähelepanelikult 2—3 head raamatut ja ka mõne vastava ajakirja kirjutisi, seejuures korrates ja meele tuletades vastavaid kohti ning arutades ja selgitades teaduslike otsusi, juhendeid ja nõuandeid oma tegevuse ning majapidamise ja kodukoha olude seisukohalt, otsides ühtlasi võimalusi nende juhendite kasutamiseks ja nõuannete teostamiseks, mis aitaksid edasi jõuda oma majapidamise korraldamisel ja uute majanduslike väärtuste juurdeloomisel. On otstarbekohasem teostada vähem kava täielikult, sest kava täielik teostamine tähendab seatud sihile jõudmist ja oma eesmärgi saavutamist. Sihile jõudmine ja eesmärgi saavutamine aga väljendab otseselt maanoorte püsivust ja kindlat tahet ning kindlustab maanoorte usku oma võimetesse, enesearendamise võimalustesse ja kavapärasesse tööesse. Sihile jõudmine ja eesmärgi saavutamine tekitab ka töörõõmu ning kasvatab ise-

teadvust ning annab julgust uuteks algatusteks ja ettevõteteks enesearendamise alal oma kodudes.

Maanoorte siht ei seisa aga ainult raamatute lugemises, vaid nagu tähendatud, teadmiste ja oskuste omandamises ning teadmiste muutmises jõuks, mida oleks võimalik kasutada elus. Teaduse ja elu sidumine, elu edendamise teaduse valgusel — see on maanoorte ülesanded. Selleks on aga vaja mõelda loetud raamatute juhendite ja nõuannete üle, vaadelda ning tundma õppida elu ning suunata oma tegevust nende juhendite ja nõuannete kohaselt, arvestades seejuures elutingimusi ja olles ettevaatlik, sihikindel ja kaugelenägelik, sest elu edendamine peab toimuma teadlikult ja kaalutult olevate tingimuste alusel, aga mitte järelemõtlemata tormates üksikute teoreetiliste nõuannete järgi.

Armsad ja vaiksed kodud pakuvad just palju häid võimalusi mõtlemiseks loetud raamatute üle, neist omandatud nõuannete ja juhendite kaalumiseks ja teostamise võimaluste selgitamiseks. Kodudes viibivad maanoored elava tegevuse ja areneva elu keskel ning seega on neil avaraid võimalusi elu vaatlusteks ja teaduse jõu ning elutingimuste vastavate juhendite rakendamiseks elu arendamiseks. Oma kodude elu, maanoorte eneste, vanemate, vendade ja õdede tegevus, ümbruskonna kodude areng ja kaasnoorte saavutised kodukoha elutingimustes on oma kodudesse jäänud maanoortele tähelepanevad igal ajal. See kodu ja kodukoha elu ja tegevus on aga enesearendamise suur tegur ning selle teguri kasutamises on kodudesse jäänud maanoored soodsamas olukorras võrreldes nendega, kes on läinud õppima kaugele, linnadesse.

Armsad ja vaiksed kodud pakuvad võimalusi ka hariduslikuks ühistööks. Meie teame, et minevikus oli meie paljudes kodudes ilusaks kombeks pidada lugemistunde, eriti sügis- ja talvekuudel, millal enam vaba aega. Neile lugemistundidele tulid kokku kõik perekonnaliikmed ja teised kodudes asuvad inimesed. Need tunnid olid huvitavateks vaimseteks koosviibimisteks, neist on jäänud osavõtjale helged mälestused, kuigi need tunnid olid sageli sisult ühekülgised, seistes peamiselt ühelaadilise kirjanduse lugemises. Seda mineviku ilusat kommet oleks vaja ka nüüd elustada, andes aga neile kodustele koosviibimistele uue aja- ja elunõuetele vastava sisu. Nende koosviibimiste kavas oleks lugemine, peamiselt vastavatest ajakirjadest, nagu ajakirjad: „Maanoored“, „Põllumees“, „Ühisjõud“, „Talu-perenaine“, „Põllumajandus“, „Uus Talu“, „Kaunis Kodu“, „Aed“, „Tervis“ j. t., sest ajakirjade kirjutused on võrdlemisi lühikesed, elulähedased ja vastavaid küsimusi ülevaatlikult valgustavad ning seega kohased lugemiseks sellistel koosviibimistel. Peale lugemise moodsustaksid mõttevahetused nende koosviibimiste tähtsa osa. Neil mõttevahetustel — jutuajamisel tuleksid ühiselt arutamisele ja selgitamisele koosviibimistel loetud kirjutused kui ka kodudes üksikute perekonnaliikmete poolt varem loetud raamatud ja kirjutused igapäevase elu ja tegevuse ning koha-pealsete elutingimuste seisukohalt. Nii ühisel jõul toimides, avaneksid nii mõnedki uued töed ja tööspidamised ning võimalused ja teed raamatutes olevate juhendite ja nõuannete kasutamiseks oma tegevuses ja elu kooskõlaliseks edendamiseks. Vahete-vahel võiksid neile tundidele tulla ka kaasnoored naaberkodudes, samuti külastada nende kaasnoorte koduseid tunde, avardades seega tööpõldu ja mitmekesistades tegevust.

Need oleksid kõige kättesaadavamad enesearendamise töö võimalused ja vahendid kodudes ja küllalt tähtsad ja mõjuvad. Seega maanoorte arenemine ja vaimne kasvamine ei lõpe pärast algkooli lõpetamist, vaid kestab edasi nende kodudes. Töö algaks siin tähendatud vahenditega ning süveneks ja täieneks nii kodus kui ka koduküla ja -valla haridusliikudes asutustes ja noorte organisatsioonides.

A. Kurvits.

Ka kodus oleme rõõmsad ja viisakad.

„Külas hea, kodus paha“, kuuleme sageli ütelist, eriti noorte seas. Kuigi siin on veidi liialdust, sisaldab see lause ka teatud määral tõtt. Millest tuleb siis see, et kodu kohta, mis meile ometi kõi-

ge armsam paik, niiviisi öeldakse? Kas ei tule igalhel siingi, nagu igasuguste halbtuste puhul, kõigepealt enda juurest põhjust otsida.

Mõned inimesed võivad väljaspool

Raamat.

*Nagu päike põldudele,
vihmaoogu viljadele,
kaste karastav orasel,
õienupul ja lilledel. —*

*nii on raamat noorte seas:
arendamas, õpetamas,
värskendamas, soendamas;
kõiki nende noores eas.*

*Raamat annab omad annid:
õpetused, manitsused,
kõik maailma varandused
sellele, kes avab kaaned.*

*Olgu raamat sellepärast
seltsiliseks noorte seas;
andku neile nõu ja abi.
olgu neile elutugi!*

V. Konsap

kodu olla väga sõbralikud, tähelepanelikud ja südamlikud isegi vähemtuntud inimeste vastu, kuid kodus on kahjuks lugu teisiti. Millest on see tingitud? Vist küll sellest, et igaüks on endale harjumuseks võtnud esineda kodus enda halvema poolega. Mõned inimesed muutuvad halvaimeliseks ja halva tujuliseks niipea kui jõuavad kodu piirkonda, kuigi väljas oli meeleolu ülev. Mõnestki tundub kodu nii igapäevasena, üksluisena ja igavana, et siin nagu ei saakski paremini esineda. Harva vist küll märgatakse, et perekonnaliikmed ise teevad kodu selliseks. Nad ei mõtle, et kodu on perekonna liikmeist koosnev üks ja igaüks neist peaks püüdma teha kõik mis võimalik, et seda armsamaks muuta. Kuigi oleme vahest väsinud, ükskõik kas tööst ehk ka liiast lõbutsemisest, või oleme tüdinud kõigest, nii öelda küllastunud elust, siiski katsume valitseda enda meeleolu üle, et oma halva tujuga ka teisi ei mõjutaks — ja meie endigi meeleolu paraneb varsti.

Teame ju, et elus ei saa alati käia naeratavil huulil, tuleb ka süngemaid silmapilke. Siiski pole meil õigust olla halvas meeleolus iga väiksemagi ebaõnnestumise pärast ja rikkuda seega ka kodu meeleolu. Kes tõsiselt tahab rõõmus ja sõbralik olla, sellele see ka õnnestub, isegi raskematel silmapilkudel.

Millegipärast on väga paljude juures püsima jäänud arvamine, et kodus pole vaja olla viisakas. Loomulikult ei esine me kodus säärase külma viisakusega ja igasuguste piinlikkude reeglitega nagu seda vahest oleme sunnitud teema võõraste juures, kuid on vaja siiski viisakat tooni kodustegs kõneldes ja tä-

helepanelikkust üksteise vastu. Kuigi inimesed on üksteisega harjunud — ei tähenda see veel, et võidakse olla üksteise vastu hoolimatu niihästi sõnades kui ka tegudes. tähelepanemata või isegi labane.

Koduses kõneluses kuuleme harilikult väga harva tarvitatavat isegi sõnu „palun“ ja „tänan“, mis aga sealgi hariliku käskiva tooni sõbralikumaks muudavad. Ei ole ka raske seile asemel, et kodus söögilauast tõustes sageli vaikides laiali minnakse, perenaisele ehk emale lahke tänusõna ütelda, kuna külas seda tihti ligagi ohtrasti teeme. Ei oleks siis ka väikestel õdedel-vendadel see vähene viisakas, mida neilt nõuame, külaliste juuresolekul ehk igapäevases eluski, nii raske täita, kui nad on harjunud sellega kodus.

Püüame endid kasvatada igaüks nii palju, et suudame olla sõbralikud, rõõmsad ja viisakad alati, ka kodustes oludes, kuigi meie sisemine inimene võib olla ka midagi süngemat tahaks esile tuua. Oleme sääraseid lahkeilmelised alati nagu me sageli muutume alles võõraste majja astudes, siis muudame ka endi kodu rõõmsamaks.

Teadagi, et hea on saada kodust lohutust ja osavõttu mures ja õnnetuses, kuid ärme siis unustame jagamast rõõmu si seal. Ärgu olgu kodu meile vaid korteriks, kus sööme ja puhkame, vaid toome sinna ka rõõmu ja armastust — parima, mida omistame. Seda ei hoiame mitte võõraile ega millelegi erilisele, vaid anname sageli ja rohkesti lähemaile. See rikastab meid endidki isemiselt.

M. Rava.

Maanoorteringide kaudu käigu maanoorsoo ettevalmistus elule.

„Ei ole ülevaid sihte ilma ülevate inimesteta,“ meenub mulle ühe haridustegelase lause noortekoondiselt. Kui noorur astub välja lapsea luulekujundite valdkonnast, siis tegelik elu oma karmide kohustustega saab hooldajaks talie. Nüüd peab igaüks teadma, mis on ta elu eesmärk? Kuhu suunab ta tegevuse. Kuidas rakendada teadmisi ja kasutada vaba aega?

Ilma mõteta teotsemine on armetu kiratsemine, elul ei ole tuuma, sisu. Elu omab väärtuse alles siis, kui teatakse kõrgeid tähiseid, mille ületamine vajaline kõikjal.

Looduselaps — maanoor — näeb tavaliselt elu eesmärki vaikes, ilusas, mugavas, hästikorraldatud talus, aga linnanoored enamikus hellitavad salajasi mõtteid mingi kõrgema ametikoha suunas.

Peab pidevalt püüdma edasi ideaalide täitumise suunas. kuigi on vahet suuri raskusi teel ületada. Mitte illusioone, vaid ühinen teadlase Ruskini nõudmisega: „Kolm asja on milleks inimene sündinud — töö, valu, rööm.“

Edukaks eluülesannete täitmiseks on tarvilik vastav haridus. Tegelikus elus on juhtumeid, kus noorusaastad koolipingil töötanud noored ei suuda esialgu pärast kooli lõpetamist edukalt läbi lüüa reaal elus. Vanemate poolt tehakse noortele etteheiteid: „mis koolitamisest kasu, kui sa ei suuda sellegi väikse tööga toime saada.“ Etteheidete tegijal on näiliselt õigus. Inimesel võib koolitarkust palju olla, aga kui puudub elutarkus, — teadmisete rakendamise oskus, siis on loomulik et esialgu äädakse neist maha, kes ei oma teadmisi vaid töökojemusi. Elutarkust on igale noorele tarvis; sest ainult tunnistused ja diplomid ei vii kedagi „haljale oksale“. Need on ainult nooruse energia kasutamise algdokumendid, millel aga puudub tegeliku elu pitsat. Seda ei saadagi koolivalituse poolt; elu annab tunnistuse igale, kes julgeb soovida. Niimetatud tunnistus avaldub noore näos, sõnades, käitumises ja töös.

Näeme, et elu võib inimesi õige nähtavalt ja tunduvalt kasvatada.

Tema ei toimi küll sõnadega, vaid ta kujundab igakülgselt inimese mõtteleudu ja teotsemist. Ainult need, kelle silmad ja mõistus on avarad, kes evivad isikliku elu hüvanguks eeldusi, kel on tahet ja energiat, need suudavad täita eeskujulikult eluülesandeid.

Suur tähtsus on alati koolil, rahvakool, kus õppe-kasvatuasutus suudab õpilasele selgitada üldist elu, esinemise julgust ja soodustab iseloomu arenemist, sest et koolis igasugustest oludest, mitmekesiste vaimuannete ja erinevate iseloomudega õpilaste seltsis tuleb töötada. Teiseks on tähtsad perekond ja sugulased, kus noored teotsevad ja kust nad omale eeskuju võtavad. Noortel peab olema alati tõsiseid sõpru, tutvusringkonnas, keda nad võivad usaldada, kes elukõsimusi aitavad selgitada, kes tiivustavad heade mõtete teostamist, kes rõõmu jagaks ja raskel kurbtuse ajal trööstijaks oleks. Noored leiavad vahet sõpru endi hulgast, aga tulusam ja kestvam sõprus areneb alati küpsamate inimestega. Kui vastastikku üksteist usaldatakse siis süveneb aus sõprus. Kaaslaste soovitusel võetakse tihti osa seitskondlikust tööst. Aga paljud seltsid on elu kutsutud selieks, et seal saaks lõbusalt vaba aega surnuks lüüa.

Pahatihti, kas haridust ehk teised kõlava nimelised kulturseid üritusi taotlevad seltsid on ellukutsutud selieks, et korraldada kitsamale ringkonnale lõbusaid olenguid ja vajaduse korral laiemale ringkonnale peoõhtuid nigela eeskavaga.

Arvan, et nendes ei ole soovitat noortel minna, vaid koos mõne mõt-teosalisega võib palju rohkem ära teha väikses õpiringis, kui seltsis, milles sada liiget, aga telgitagused kardavad päevaavalgust.

Viimasel ajal on tunnustust leidnud noorte poiste — noorkotkaste ja tüdrukute — kodutütarde tegevus. Nendes koondistes võivad noored ilusalt tööd teha.

Vanematel noortel (15—20 a.), kes elavad maal, on aga soovitat teget-seda maanoorteringides. Neil on töökava väga laiavalatusline ja huviküllane. Peale seitskondliku osa rõhutatakse nüüdisaja talumajapida-

mise erialasid, nagu aiandust, mesindust, koduümbruse kaunistamist, ja et töö toimub võistlusena liigetevahel, siis lähevad ka suuremad üritused nagu iseenesest.

Maanoorteringide tegevust ühtlustavad valitud maakondlised maanoorte ühendused ja eriti Põllutöökoda, kel on ametis konsulendid ja vastavad noorte nõuandjad-assistendid. Tulevikus koondatakse maanoorte ühenduse liikmeks kõik põllumajanduse alal tegutsevad organisatsioonid ja osakonnad.

Olen tähele pannud, et vaatamata seltside ja erikoondiste rohkusele, seni paljud noored hoiduvad seltskondlikust tööst eemale. Seda kas isiklistel põhjustel ehk sellepärast, et ümbruse ükski seltskond ei sobi nende ilmavaatele. Nendele erakutele soovitan hea kirjanduse lugemist.

Oleks parem kui nimetatud noored võtaks osa mõnestki seltsist ja

ka piiratud arvul loeks, sest alatine lugemine teeb vaimu nüridaks ja suurendab illusioone. Lugemisväärsete raamatute saamist võimaldavad meil kõikjal omavalitsuse toetusel ülalpeetavad avalikud raamatukogud.

Suurem tähtsus jääb ikka noorte organisatsioonidele, esijoones maanoorteringidele. On loota, et maanoorteringid kutsutakse ellu igas külas ja asunduses, et noored saaks tegetseada ajakohaste talukaitise aladega. Algatust toetavad ka alati kohalesõitmisega (tasuta) Põllutöökoja konsulendid ja assistendid, tarvitsevad — kutsuda.

Ärgu unustagu iga põllumajanduslikul alal teotsev organisatsioon ka maakondliku maanoorte ühenduse liikmeks astumast.

Nii rajavad noored läbi huvikülalase reaalelu ja töö vaba tee elu tähistele.

Jaan Sibul

Tütarlaste eriülesandeid maanoorteringis.

Maanoorte ringi liikmed on tegele- nud mitmesuguste töökavade piires aiatöö, põllumajanduse ja väkelooma kasvatuse aladel. Need ülesanded viiakse läbi nii poiss- kui tütarlaste poolt. On ju eesmärgiks töö oskuste süvendamine, teadmiste hankimine ja sealjuures veel töö kasvatav mõju ning tasuv töö tulemus, mis tiivustab noori endi ettevõtetes.

Igal noorel on eluks siht, mis muutu- tud püüetavaks ideaaliks, noortele nii loomulikuks eesmärgiks on luua meeldiv eesti kodu.

Kuna kodumajanduses tegelevad naised, siis leiame siit ka noorteringi

naisliikmetele eriülesandeid.

Sellega pole aga sugugi öeldud, et meesliikmed oleks kõrvale jäetud kodumajanduslikust tegevusest, neile leidub siin tööd, eriti kodukorraldamise juures, kus igasugused tarbeasjad kööki ja mujale, panipaigad tarbeesemetele ja isegi otstarbekohane lihtne sistsüste köögile ja toale ootab meisterdavat noore kätt. Endast mõistetav peaks olema ka igale noorele oma riie- te, jalanõude ja teiste igapäevaste tarbeasjade korrashoid, poleks küll vaja poisslapsel oodata katkise sokikannaga

ema ega õe tulekut, kui oskab natuke- negi käsitada nõela ja niiti.

Kodukorraldamiseks

vajavad noored palju üksikalasid, see on oskusi, teadmisi ja tahtet nõude- töö, sellepärast noorteringi tervikuna teostamisele saab asuda alles pärast käsitöö-, tootlustamise-, puutöö-, aia- vilja ja ilutaimede kasvatamise ning koduümbruse kaunistamise üksiktööde läbiviimist; moodustavad ju nimetatud alad osa kodukorraldamise tervikust.

Paratamatult tarvilikuks igapäeva- seks ülesandeks on peretoiustamise küsimuse lahendamine.

Pole aga mõeldav, et noorteringi töö asendaks kutsekooli ülesandeid, kuid põhjapanevaid, kõigile teada tarvilikke algjuhiseid peaks suutma omada küll iga ringiliige, eriti naisliige. Poleks siis karta, et keema pandud puder supiks jääb kui noorel on selged keetmise alg- mõisted.

Lähemal ajal ilmuv

toiduvalmistamise töökava

noorteringi liikmetele tahab anda juhi- seid toiduvalmistamise põhilustest, kusjuures iga noorteringi liige kava-

teostavast tööühmest on kohustatud kodus ülesandeid teostama ja tegema märkusi arvestusvihikusse väljaarvestuses ja kirjelduses. Kava teostamisel tuleb korraldada liikmete vahel ka üksikülesannetes võistlusi, näiteks: kartulikoormine, kogi kúpsetamine j. t. Rööbiti, tegeliku tööga kodutalus, korraldavad nimetatud tööühma kuuluvad liikmed omavahelisi referaatkoosolekuid, kus tutvunetakse, toitmiseõpetuse põhilustega, vastavate ettekannete kaudu, milleks teemid ja tarvilik kirjandus kavas ettenähtud. Teoreetilisest käsitlusest võiks osa võtta ka ringiliikmed väljaspool nimetatud tööühma. Lõpptulemuse määrab töö võistlus, kus tööst osavõtjad peavad teadma ja teha oskama kõiki kavas ülesantud töid. Komisjonil on õigus valida kava piirides võistlustöö. Peale oskuse hinnatakse veel töötamisviisi, õiget järjestust, puhtust, üldmuljet ja valmistatud toidu omadusi ning selle serveerimist.

Vajalikumaks osaks ühenduses meie noorte senise aiatööga talutoitlustamise rikastajana on

aiasaaduste alalhoiu küsimus.

Jga noor peaks teadma, milleks ta kasvatab aedvilju ja kuidas neid säilitada ja tarvitada; peaks tundma seepärast ka toitmise seisukohast nõudeid aedviljale ja püüdma seda kasvatuses ning säilitamises. Aiasaaduste säilitamine võiks olla kõrvutatud kavana iga aedvilja kasvatava ringi töökava kõrval, millest osa võtaks nais- ja meesliikmed.

Toitlustamise kava tuleks teostada astmeliselt kolmes järgus. Esimene aste moodustub üldistest põhimõttelisest ja algvõtete õppimisest. Tööjuhised annaks materjali, ringiliige peaks kõiki töid tegema ja teha mõistma mida kontrollivad töövõistlused. Arvestusvihikusse tehakse arvestus ja kirjeldavaid märkusi. Teise astme töökava haarab I täiel määral, lisaks sellele juhutatud andmeid väljaspoolt. Kalkuleeriv toitude valmistamine ja arvestamine, rahvuslikud toidud ja lauakattimine. Kolmanda astme moodustab tervikprobleemi lahendamine nagu taluperemehe toitlustamine, milleks tarviline eelkalkulatsioon ja arvepidamine. See aste on raskem teostada ja ainult soodsatel tingimustel läbiviidav.

Noortele nii meeldiva osa kodusest tööst moodustab

käsitöö.

Algab nukukleidi õmblemisega, puuhobuse või põrnitseva pulli meistertamisega ning areneb ühes aastatega tõsiseks tööks kodumajanduse ja põllumajanduse teenistuses meie kodades.

Siingi algab töö erikavade järgi vastavalt liikmete vanusele ja arenemistasmele, mille täpsemad juhtnöörid ilmus vastavate tööjuhistega. Nooremate töö oleks algvõtete õppimine õmblemises, kudumises, heegeldamises. Teise astmena oleks lihtsamate tarbeasjade ja kodukaunistusosade valmistamine ühes eelkalkulatsiooni ja arvestusega. Kolmanda ehk kõrgema astme kavana oleks mingisugune tervikprobleemi lahendamine, näiteks töö riietuse läbiviimine talus; rahvariietus piduriidena (võib olla ka II aste) või toa sisustamine. Töö läbiviimine toimumise võistluspõhimõttel, korraldakse ka üksikasjalisi töde võistlusi, näiteks: nõõpaugu tegemine, suka nõelumine ja kirju kinda kudumine. Võistluse hindamise juures juhitakse tähelepanu peale kiiruse veel töö võtetele, järjestusele ja eseme väärtusele.

Säärased töökavad kodumajanduslikkudes ainetes omaks teostamiseks kaudis täpsed näpunäited, mida ringivanem ja juht süvendavalt ja selgitavalt teeb liikmetele vastuvõetavaks ja teostamisvõimalikuks.

Peale selle võib aga noortering korraldada kava teostamise sissejuhatus

erilisi kursusi,

kust omatakse tarvilikke õpetusi. Kursusi korraldatakse ainult noorteringi tegevliikmetele ja parem vast ka ainult neile, kes püsivalt jätkavad rühma tööd vastava kava piires. Kursuste korraldamine ümbruskonna perenaistele pole noorteringi ülesanne; sarnane kursus ei suuda noorte nõudeid rahuldada, sest harjunud kogemusrikkad perenaised tõrjuvad kõrvale algavad noored, pole võimalik ühtlane aine käsitlemine nii erinevale koosseisule.

Noorte

tööde lõpptulemusi,

mida peale võistluse esitatakse demonstratsioonidega, näitustega, mida võib

korraldada teatava pidulikkusega paludes külastada (noori) vanemaid. Näiteks, kus ühendatud ka aiasaaduste säilitamine, samas on võimalik demonstreerida aiavilja toite, rakendades serveerimisel noorteringi nais- ja meesliikmeid. Vt

nemad nähes noorte töö rõõmu ja viljakaid tulemusi on õnnelikud kaasa tundma loomiserõõmule, millega ehitakse ühiselt eesti kodu.

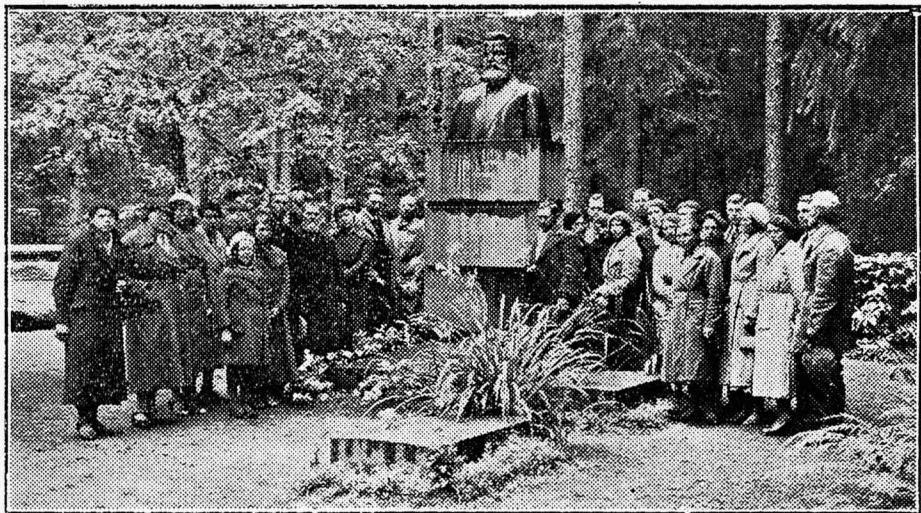
A. Reindorf.

Saaremaa noored mandril õppereisil.

Saaremaa maanoortel on saanud juba kombeks igal suvel korraldada õppereisi mandrile. Tänavu toimus see seoses teise maanoorte kongressiga ja suunati Lõuna-Eesti vaatamisväärsematesse kohtadesse. Läbibistati Pärnu, külastati Voltveti metsakooli. Polli põllutöökooli majapidamist, Morna aeda. Noored saarlased üha tundsid meeleeolu kõrgepinget, kui meie tugev ja moodne kolmetonnine „Lendav saarlane“ ronis teona Otepää kõrgendikkudel.

ja jälle suriseb juba mootor. Peatume Võrus. Einestame Kreutsvaldi majas. Nüüd ruttame suurele Munamäele. Vaatetornist vaadates paistab lõpmata palju metsi, mägesid, hõbedasi järvi, ent vaata, kuhu sa iganes vaatad, aga Saaremaad siiski ei näe. Kuid ega meil polegi aega kusagil pikemaks peatuseks, sest siit tahame veel jõuda õhtuks Petserisse öömajale.

On juba päris hilisõhtu, kui viimaks leiame Petseri põllutöökooli. Päeval ei

Saaremaa maanoored õppereisil Kurgja metsas C. R. Jakobsoni mälestussamba juures.

Otse kuluma pidid laulud: „Kas tunded maad“ ja „Minge üles mägedele“, sest Lõuna-Eesti maastik võlus kõigil vaimusilmi ette pildid vabadussõjast, kus eestlased välja kihutasid võerad omalt kaunilt kodumaalt.

Otepääl vaatame paika, kus esimest korda levis Eesti sini-must-valge lipp

läinud korda etteteatada enda tulekust. Kuid sellele vaatamata võetakse meid üllahkesti vastu. Kostitakse kuuma tee ja piimaga. Hommikul vaatame kooli majapidamist. Tugevad käepigistused ja siis lahkuvad jälle kahe kaugema maanurga mehed teineteisest, viies kaasa parimaid mälestusi.

Kui kord Petseris olla, ega siis keegi või jätta külastamata ka Petseri kloostrit. Nii tegime ka meie.

Petserist sõidetakse Rápina kaudu Tartusse. Kavas on veel külastada teeääres olevaid majapidamisi, aga kella osutid hakkvad lähenema tunnile, mil algab Vahil II ülemaaline maanoorte kongress. Seepärast paneme oma „Lendavale saarlasele“ jälle täie auru peale ja liigume kiirelt otsesuunas Vahile.

Ja tagasi tulles Vahilt, vaadatakse kõiki, mis teele ette juhtub.

Hommikul vara tutvunetakse Vahi põllutöökooli aia- ja õunatööstusega. Vaadatakse Viljandit. Otsitakse Vändra metsadest ülesse meie põllumeeste juhi C. R. Jakobsoni kalmuküngas, peatatakse hetkeks vaikes palves, paljastades päid nõrguvas vihmasajus ja siis tuntakse suurt igatsust kivise kodusaare järele.

Hilisõhtu hämarusel jõutakse Kuu-saarde, kus tuntakse headmeelt õnnestunud õppereisis.

O. K.

Piim annab tervist ja jõudu.

Piimaväärtuse tõendusi tegelikust elust.

on kasvanud surevus tiisikusse ja teistesse nakkushaigustesse. Langenud on neil puhkudel ka elanikkude üldine elujõud ning sõjaväeteenistuseks kõlvuliste nekrutite protsent. Piimatarvituse kasvades aga on tervislik tasapind jälle paranenud.

1. Inglismaal Arstlikus Katseasjanduse Nõukogus korraldatud katses 220 kooliealise poisiga need õpilased, kes said internaadis harilikku laadi igapäevase toidu, kasvasid aastas juurde 1,75 kilo, kuna muu toidu hulgas iga päev pool liitrit piima saanud poisid kasvasid 3,17 kilo, seega tervelt 81% juurdekasvu rohkem, kui ilma piimata. Siinjuures sööginormid olid alati nii koostatud, et mõlemis rühmades said poisid kaloriselt arvestatult toiteaineid ühevõrra. Nii oli piima puhul juurdekasvu suurenemine tingitud ainuüksi piima omapärasest erilisest mõjust.

3. Šoti koolides 10.000 lapsega korraldatud katsetes piima saamise korral õpilastel oli nii raskuse kui ka keha-pikkuse kasv suurem, kui nendel, kelle söögisedelis piim puudus.

4. Ilmakuulus ujuja Henry Sullivan pärast 27 tundi kestnud ülekanali ujumist Calais'is randudes ütles: „...Mul oli ujumise ajal vahetevahel võetud sooja vee kõrval ainult üks söömaaeg, see koosnes mõnest munast ja piimast. Kui ma sain randa, mu suurim soov oli juua liiter piima, või enam. See on vahend, mis mind alati rahuldab peale tugevat ujumist.“

Soome maailmas tõusnud esikohale spordis just seetõttu, et soomlased tarvitavad palju piima. Nii tarvitab helsinglane, kellel suurlinlasena piim peaks olema kõige vähem käepärast, tervelt 1 liiter piima päevas — teiste linnade ja maa elanikkude piimatarvitamine ületab selle muldugi. Soome kuulsad sportlased ja ilmameistrid tarvitavad koguni mitu liitrit piima päevas.

Agr. E. Priks.

Suurlinnas ei ole mul asu.

Õhtu, Valgus-
sära ja hülgus
vastu paistab,
silmi pimestab.

Kõik nii arg,
libe ja kalk.
Mõistmata reklaam,
neist kujusid näen.
Vastu vaatavad
peenened näod,
punased huuled
ja kunstlikud lokid.

Võõras ma neil,
võõrad nad mul.
Teater, kohvik tundmata mul;
sisse astu hirm . . .

Tagasi koju,
sinna igatsen . . .
Hallid katused,
aiad, majad, kasesalud!
Olgu kas või lumeväli. --
igatsusest täitub rind.
Oh, loodus ja põllumuld!
Kodu, ma armastan sind!

N. Tsetser.

Õunte alalhoid olgu otstarbekohane.

Parima õunte säilitusviisi leidmiseks korraldati Jäneda põllutöökeskkooli juures 1934./35. aastal vastavaid katseid.

Katsekorraldus. Pakkematerjaliks võeti kuiv ja peen turba puru. Õunad asetati kastidesse kolmel viisil:

- 1) Õunad täiesti turbas, s. o. õuna-kihtide ja üksikõunte vahele turvas;
- 2) Õuna kihtide vahel turvas, õunad aga üksikult õhukesse paberisse mähitult;
- 3) Kihtide vahele turvas, sellele paber, siis õunad ja jälle paber ning turva.

Katseks oli kaks sorti: Antonovka ja Liivimaa sibulõun. Peale vastava higestusaja toimetati pakkimist. Pakitud õunad hoiti jahedas keldris.

Jõulunäi säilisinid Antonovkad esimese viisi juures hästi, teise juures — rahuldavalt ja kolmanda juures halvasti.

Sibulõunad aga säilisinid üldiselt hästi. Lihavõtteks olid Antonovkad ainult esimese viisi juures enamvähem rahuldavad, teiste juures aga mädanenud. Ku-

na Sibulõunad olid veel kahel esimesel viisil hästi, kolmandal rahuldavalt säilinud.

Suvistepühiks säilisinid Sibulõunad turbas esimesel viisil täiesti rahuldavalt, kuna kahel viimasel viisil halvasti.

Katse tulemusena säilisinid õunad korralikus turbamullas paberita kõige paremini. Ainult üks puudus on sellel, nimelt jääb õuntele turba lõhn juurde, kui neid aga hoida paar päeva õhurikas ruumis lahtiselt, kaob see lõhn.

Alalhoidmist võiks veel katsetada õunu pakkides sulfiit-paberisse, mis takistab nakkushaiguste ülekandavust ühelt viljalt teisele.

Kus puudub turvas, võiks tarvitada selle asemel puhast, sõredat ja kuiva liiva. Liiv tuleb asetada aga õunte vahele.

Muidugi peame iga alalhoiu viisi juures hoolitsemata korraliku ruumi eest. Tänavuste õunte säilivus on kindlasti palju puudulikum möödunud aasta õuntest, kuna päikesevaene suvi ja sügis ei võimaldanud viljadel korralikult areneda.

T. Haavaniit.

Õunte kuivatamine kodusel teel.

Selleks võime võtta teise valiku õunu, kuid siiski ainult terveid; plekkilised ja vigastatud viljad ei anna head produkti. Õunad pestakse, kooritakse, võetakse süda välja, lõigata-

se ratasteks ning kuivatatakse. Väikseviisilisel kuivatamisel tarvitada pane ehk kuivatuspilaste, kuid parem on selleks eraldi valmistada kodune puuvilja kuivatis. Selleks tehakse 5—6

madalat 8—10 sm. sügavust, 40 sm. laia ja 60 sm. pikka kasti käepidemetega otsas. Põhjaks pannakse marla ehk mingi muu hõre riie või ka tsinktraadist võrk. Kastid asetatakse pliidi, alumisele pannakse kaitseks põlemise vastu telliskivid. Pliiti kuumendades tõuseb soe õhk üles, tungib läbi hõreda põhja ning kisub enesega niiskuse õunalõikudest välja. Kõik need 5—6 kasti pannakse tihedalt üksteise peale, igas õhukene kord õuna lõike.

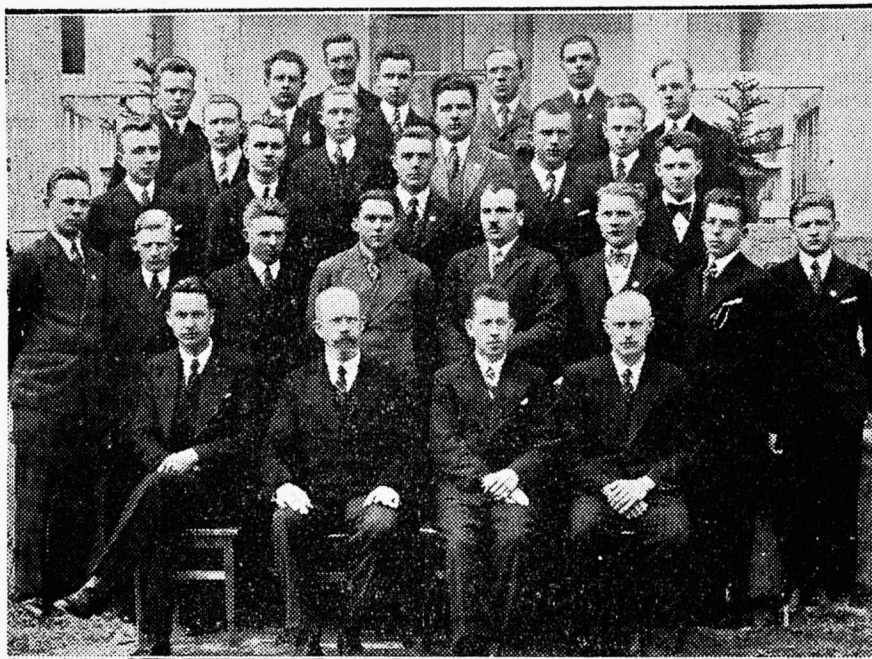
Algul asetatakse värsked lõigud kõige ülemisesse kasti. Kui alumises kastis on lõigud kuivad, võetakse see kast ära, tühjendatakse ja pannakse värsked sisse. See kast tuleb nüüd

kõige peale. Sääraselt käivad kastid ringi — ülevalt alla.

Selleks, et saada ilusat, valget kuivmaterjali, kastetakse valmis, toored lõigud lahjasse sidrunihappesse (20 tilka liitri vee kohta) ehk soolalahusse (2—3 peotäit 10 ltr. vee peale). Valmislõigatud kuivatamata õunu ei tohi lasta kaua seista, vaid kohe kuivatada. Magushapud sordid kuivema liiaga (antonovka) sobivad kuivatamiseks kõige paremini. 100 kg. toormaterjali saame 6—10 kg. kuivmaterjali. Kuivatatud õunad asetatakse puhtasse kasti ehk kotti ja hoitakse jahedas kuivas ruumis alal.

Tarmo Haavaniit,

Noori metsahoidjaid Voltvetist.

Voltveti metsakooli metsavahtide klassi lõpetajaid ühes õpetajatega.

Voltveti metsakool, kus riigimetsa-teenistuseks ette valmistatakse metsnikke ja metsavahte, pidas pühapäeval, 15. septembril 1935. järjekordset pidupäeva. Nimelt lõpetasid metsavahtide klas-

si 25 noort metsavahti, kes juba käesoleval sügisel asuvad metsavahi kohtadele riigimetsades.

Teatavasti on Voltveti metsakool ai- nuke omalaadiline Eestis, sellepärast on

ka suur tung sellesse kooli mõistetak. Näiteks, läinud sügisel metsnikkude klassi (kahe-aastane kursus) 15 kohale kandideeris 116 ja metsavahtide klassi (ühe-aastane kursus) 25 kohale 88 isikut. Käesoleval sügisel on tung sama tugev, selletõttu toimub vastuvõtmine võistluskatsetega.

Pärast aastast pidevat tööd, kusjuures pearõhk pandi praktiliste teadmiste omandamisele, võidi kõik 25 lõpetajat metsamehe elukutsele küpseks tunnustada. Piduliku lõpuaktuse avasõnas koolijuhataja A. A u k s m a n n soovis igale tulevasele metsahoidjale sooja südant ja lahtist silma oma hoollealuse, metsa, suhtes. Kool on annud aluse, millele tuleb igalühel enesel edasi ehitada. Pärast tunistuste jagamist tervitas lõpetajaid Riigimaade ja metsade valitsuse direktori nimel Pärnu revisent-metsaülem B. T i i s m a n n ja ko-

halikkude metsameeste nimel metsnik A. V a l d m a n n. Aktusel esines õpilasmeeskoor õpet. K. S a l e v i juhatusel lauludega ja aktus lõppes mehise hümniga.

Metsavahtide klassi 4. lennu lõpetasid: E. Bootsman, V.-Kõpust; E. Jürgens, Umbusist; A. Jürisson, Mõisaküllast; J. Kadak, Tormast; A. Koov, Saaremaalt; M. Kullerkupp, Huuksist; F. Kõivumägi, Mõnistest; H. Linno, Kärknast; E. Luik, Vihterpalust; E. Madisson, Aakrest; G. Noobel, Tartust; H. Pakker, Kundast; V. Raidla, Amslast; B. Rupalu, Martnast; V. Reiljan, Sarust; E. Rosin, Laiuse-Tähkverest; J. Simson, Raiküllast; E. Sosi, Heimtalist; A. Timps, Kolust; J. Tober, Valgutast; K. Treial, Sangaste-Laarest; A. Urbel, S.-Kõpust; J. Uuk, Kaareperest; O. Voore, Laiuselt; A. Öösalu, Viljandist. K. S.

Maanoorteringide tegevus.

Järva maanoortepäev ja näitus.

Järva Maanoorte Ühenduse poolt korraldati 6. okt. 1935 Järva-Jaani täienduskoolis Järva maanoortepäev koos noorte tööde näitusega ja juhtide nõupidamisega. Päevast oli osavõtt väga elav, ning osavõtjate arv ulatus 300-ni.

Noortepäev algas Koeru õp. A. P ä h n a vaimuliku talitusega, mille järgi O. Viirsoo avas aktuse ja noori tervitasid Põllutöökoja ja „Maanoorte“ toimetuse poolt mag. agr. E. Vint, Maanaiste Keskseitsi ja emade poolt pr. P. Uukareda, Järvamaa Põllumeeste Seltside poolt J. Eilart, E. Kivimäe ja H. Kleemeier ning Orina täienduskooli poolt E. Aravell.

Päeva kaunistasid Viisu-Koordi maanoorteringi laulukoor pr. H. V o l m ü l l e r i juhatusel ja Järva-Jaani kaitseliidu orkester.

Päevakohase kõnega noorte töö korraldamisest esines Põllutöökoja nõunik A. E c k b a u m, mille järgi esinesid kõnedega noored: Oeti mnr. liige H. M e t s a k o n d „Milleks kohustub meid, maanoori, Eesti kodumaa,“ Puhmu mtk. liige E. N o r m a n, „Noorte ülesannetest kodus ja ühiskonnas,“ Viisu-Koordi mnr. liige J. S a u m „Püha on kodumaa töö“ ja. R. T i i d e m a n n „Maa-

noorte lõbukultuurist“. Kõned said suurte kiiduavalduste osaliseks.

Kuna koos noortepäevaga korraldati ka maanoortetööde näitus, siis anti päeval välja ka vastavad diplomid ja autasud.

Esimese auhinna vääriliseks väikese kuld aurahaga tunnustati Järvamaa Põllumeeste Seltsi poolt Puhmu maanoorte maatulundusklubi, Karina maanaiste seltsi lasteaiatööd ja Oeti 4. kl. algkooli ilu- ja õppead. Teise auhinna vääriliseks hõbeaurahaga hinnati Rava maanaiste seltsi noortering ja kolmanda auhinnaga Mütisleri maatulundusklubi.

Üksikliikmete töödest said I-mese auhinna käsitöös: K. G r a u b e r g, M. M ä e o t s, L. L i n t n e r, L. A r g i b u š ja L. V e n t. Teise auhinna M. Kartau, H. Kossas, I. Martin, N. Argibus, L. Grau ja J. Sarapu. Juur-, keeduvilja ja kartulisortide võrdluskatsetes esimehe auh. E. N o r m a n n, teise auh. L. Lintner, M. Mäeots, K. Grauberg, L. Tammik, L. Normann ja A. Grauberg.

Noorte tööde näitusel olid eriti väärilt esitatud Järva-Jaani maatulunduse konsulendi piirkonnas tegutsevad noorteringid ja seetõttu, et seal on maanoorteringid tegutsenud juba mitu aas-

tat konsulendi H. Kleemeieri agaral juhtimisel.

Pärast noortepäeva oli maakondlik juhtide nõupidamine, kus võeti vastu mõõdunud aasta aruanne ja seati ülesse uued sihtjooned tööks. Esijoones tahe-takse korraldada laiaulatuslikumaid mitmelaadilisi tööde võistlusi ja tegevuse võistlusi, mida ringi liikmed läbiviivad pikema aja jooksul kodutaludes.

Ühenduse juhatusse valiti tagasi endised: agr. R. Leben, O. Viirsoo, L. Peet, J. Luik ja R. Sammel.

Aidu maanoortering tegutsemas.

Aidu maanoortering, mis asub Aidu Tõlli algkooli juures, on Viljandimaal üks agaramaid. Ringi liikmete pere koosneb tõelikult sama kooli kasvandikkudest, kusjuures vanuse tase on 10—17 aastani. Ringis töötavad köögi- ja juurviljakasvatamise, kodukau-nistamise ja rohumaade korrastamise rühmad. Suurem nendest on köögi- ja juurviljakasvatamise rühm 18 liikme-ga.

Noored võtavad oma ülesandeid tõsiselt ja suure armastusega, mille tõen-duseks, et kevadel alatud tööd viisid kõik liikmed eeskujulikult sügiseks lõ-pule. Rõõmustaval viisil on suutnud maanoortering ka kooli endiseid õpi-lasi oma ühises peres säilitada. Nii võime veel keskkoolis õppivaid noori suvel agaralt ringis tegutsemas näha.

Käesoleval aastal augusti kuul korraldati suurem segaeeskavaga pidu, mis sisult ja aineliselt hästi õnnestus. Ka on kavas lähemal ajal korraldada kar-jakohus.

Maanoorteringi tegelikuks organiseerijaks ja ühtlasi ringivanemaks on prl. Hilda Männik, kelte energilisel juh-timisel on ringis valitsenud üksmeel ja suur tööarmastus.

Pööravere noorte töö väärrib tähelepanu.

Enge Põllumeeste Seltsi poolt 21. ja 22. septembril 1935 korraldatud P.-Jaa-gupi kihelkondlik põllumajanduslik näi-tus kujunes vaatamisväärseks. Eriti paelusid tähelepanu Enge Põllumeeste Seltsi Pööravere Noorte Osakonna poolt esitatud rohked väljapanekud, mille eest osakond sai mitmed esimesed auhinna-d.

Tähelepanu väärrib nimetatud noorte osakonna poolt kahe lehma jaoks val-

mistatud sõnnikulauda söim, mille eest anti I auhind. Juurviljade ja aiasaa-duste väljapanekute eest sai osakond kaks esimest auhinda.

Näitusele oli pandud välja ka dia-gramm liikmete arvu ja osakonna töö kohta ühes juhatusse suurendatud pil-diga.

E.P.S.P.N.O. on liikmeid 36 ja osa-kond on töötanud võrdlemisi intensiiv-selt ning töö on kannud rikkalikult vilja.

E. A.

Maanoorteringid esinesid Kihel-konna Põllumajanduslikul näitu-sel.

Lääne-Saaremaa põllum. näitust peeti 14.—15. septembril Kihelkonnal, Rootsi küla koolimajas. Saaremaal põl-lumajanduse näituste korraldamisel on noortel oma osakond. Noorte osakon-nas esines Saaremaa maanoorteringide ühendus ja üheksa maanoorteringi.

Kuigi maanoorte väljapanekud on peamiselt köögi- ja juurvilja kasvatu-sest, siiski moodustavad nad näitusel omaette terviku, sest väljapanekute juurde kuuluvad veel mitmesugused te-gevuse kirjeldused, diagrammid, eriüles-võtted ja mõnel ringil rikkalikud üles-võtete kogud ringi mõõdunud tegevusest.

Saaremaa maanoorteringide ühendu-sele anti I auhind ringide tegevuse üle-vaate eest. Esimese auhinna vääriliseks tunnustati ka Lõupõõilu maanoorte-ring kui kõige suurema maatulundusliku ettevõtlikkusega ring, nimelt teotseb 100% ringi liigetest maatulunduslikul alal, pidades korralikult tööttevõteteid ja Pidula maanoortering kui suure-ma ja intensiivsema töökavaga maa-noortering Saaremaal.

Teise auhinna said Käesla, Kot-landi, Lümanda ja Vaivere maanoorteringid.

Näitusega ühel ajal peeti Rootsiküla algkooli põllul ka juurvilja harimise näitetöö, kus demonstreeriti näituse kü-lastajatele juurviljajarimist.

Pühapäeval oli vabas looduses meele-olurikas lõikuspuha, kus kõnelesid õp. Janno, Ruubel ja teised.

Kavandi ja Jõiste maanoored korraldasid 29. sept. ühise tööde näituse ja lõikuspuha.

Kavandi ja Jõiste maanoorteringid asuvad Saaremaa kivisel rannikul,

kus maapind on äärmiselt vilets. Suure innu ja hoolega olid aga noored saanud otse imestamisväärseid tulemusi. Lõikuspeol viibis külalisena Ü.E.N.Ü. peasekretär A. Meikop, kes imestas ja soojel sõnul julgustas noori jätkama seda alatud võitlust.

Lõikuspeol kõnelesid kirjanik A. Mäik, H. Otstaväl ja O. Kolk. Vaimuliku kõne pidas preester A. Aas. Lõpusõna ütles Kavandi kooli noorteringi vanem ja algkooli juhataja prl. O. Kolk.

O. Kolk,

Maanoorte tööst Võrumaal.

Võrumaal on kakskümmend maanoorteringi, algkoole aga peale neljakümne. Võrdselt jaotatuna on iga kahe algkooli piirkonnas ainult üks noortering. Seda on muidugi vähe. Isegi on olemas kihelkondi, kus ei ole veel ühtegi noorteringi, selle vastu on teisel (nagu Põlva j. t.) tekkinud päris organisatsioonide pesad.

Maanoorte liikumise tekkides olid noorte organiseerijateks peamiselt jaoskonna konsulendid. Kus oli agaram konsulent, sinna tekkisid ringid. Nüü ongi neid asutatud väga ebahütlaselt.

Kuna maanoorte keskkorralduse sihiks on: kogu maa katta ühtlase, tiheda noorte maatulundusliikude ringide võrguga ja selleks on isegi vastavad organiseerijad-nõuandjad tegevusse pandud, siis julgeme seda juba ligemas tulevikus loota, et maanoorte liikumine paisub suureks ja toob rahva elu uue ajajärgu, nagu ütles seda Põllutöökoja direktor J. Hüneron oma avakõnes teisel maanoortekongressil.

Võrumaa maanoored evivad küllaldaselt tahet ja huvi ühiseist seltsides tegutsemiseks, nähes selles vaheldust igavale külaelule ja hinnates selle kaudu saavutatavaid tulemusi — kodu parema elujärje ja maakultuuri edasiarendamise suunas. Ainult — on puudunud kohapealsed juhid, seltsitegelased, kellel oleks aate- ja ohvrimeelsust, ning püsivust töötada kaasoortehiiste huvide eest.

Noored ise on vaid osaliselt süüdi, kui ringide tegevuses on loidust, kui ollakse organiseerunud hõredalt ja eiujuetult. Väga hea tunnustuse noorte osavõtlikkuse üle ühiseist üritusist annab suvel peetud Võrumaa maa-

noorte suvipäev Väimelas, kuhu läbi vihma ligi 300 noort kokku tuli. Olen kindel, kui järgmist noortepäeva ilusa ilmaga Võrumaal peetakse, siis osavõtjate arv ei ole mitte 300, vaid 3000.

Muidugi on tulnud seni olemasolevate noorte ringide tegelastel kohtadel mitmete raskustega kokku puutuda ja eriti takistavad tööd:

1. seltside üleküllus ja sellest tingitud killunemine;

2. ringi ainele kitsikus, mistõttu kannatab tegevuses elavus ja tulemused;

3. vastavate tegevuse juhtnööride, töökavade ja konspektide puudumine, misparast tegevus on juhuslik ja sageli valeteel; ja

4. liikmete kõrget vanaduse taset (24—25 a.) ja nooremate vähest juuredutulekut.

Need on tähtsamad takistavad mõjutegurid edu teel. Kuid siiski võrumaalane on ikka optimist, et ületada raskusi, nagu ta ületab oma künklikei kodupinnal adraga mägesid põuas ja sajus.

P. Helistvee,

Võrumaa noorteassistent.

Võrumaa noored esinesid väarikalt Võru näitusel.

Lõuna-Eestis oli tänava üheks suuremaks põllumajanduslikuks näituseks Võru näitus, kus ka organiseeritud maanoored said oma väljapanekutega kiitva arvustuse osaliseks. Eriliste suurte väljapanekutega esines Väimela noorte maatulundusklubi seemnekasvatuse, söödajuurvilja, köögivilja, heintaimede ja iluaianaduse alal — saades I auhinna. Väimela klubi liikme Jaan Sibula tööd hinnati erilisel, andes katsete eest lisaks II auhind.

Jaanimõisa maanoorteringile määrati aedviljade väljapanekute eest II auhind, samuti Süvahava maanoore Rich. Pruksile „scheviot“ tõugu lammaste eest II auhind. Maitsekalt esines veel noorkotkaste Navi rühm oma liigete aiasaadustega, mida hinnati II auhinnaga. 8—12-aastaste noorkotkaste esinemine oli siimapäiste ja loodetavasti nendest võrsuvad maanoortele tublid kaasvõitlejad. Maanoorte tööd hinnati nägusate aurahade ja suuremate rahasummadega.

Vaeküla põllutöökooli õpilaskonna isetegevusest.

Kuna suvisel ajal on maa seltskondlik elu üldiselt vaibunud, siis oli suvel soigus ka Vaeküla põllutöökooli õpilaskonna isetegevus. Siiski leiti mahti suve kestel korraldada õppereise, sportide, korraldada rida kõne- ja referaat-koosolekuid ning anda ühe muusikaõhtu.

Sügise kättejõudmisega on isetegevus jällegi arenemas. Nii on loodud 8-liikmeline orkester, mis täidab suurepäraselt oma ülesandeid. Õpilaste keskel ei puudu ka kirjanduslike kalduvustega inimesi. Üks õpilasi on valmis saanud näidendi kirjutamisega, milline on Haridusliidus läbivaatamisel. Õpilaskond annab välja ka oma ajakirja. Tähelepanuvääriv on kooli 5. aastapäeva juubelialbum, mis sisaldab üle 200 lehekülje huvitavaid kirjutusi, karrikatuure ja illustratsioone.

Maanoorte lõikuspidu Viisus.

Viisu-Koorti maanoorterering korraldas pühapäeval, 15. septembril 1935. a. Viisu koolimajas lõikuspeo, kus vaimuliku

talituse pidas Järva praost Ch. Beerman n. Aktusekõne pidas Järva maat. konsulent agr. R. Leben, kes andis üle ka tervitused Järvamaa põllumeeste seltsilt ja Järva maanoorte ühenduselt. Aktust kaunistasid maanoorte ringi laulukoori ettekanded pr. Vollmülleri juhatusel. Peale aktust oli lauas kutsetud külalistele koosviibimine. Öhtul oli pidu, kus esines maanoorterangi keelpillide orkester.

Elav õpilaste vastuvõtmine Virumaa Rahvaülikoolis.

Uusi õpilasi Virumaa Rahvaülikoolis võetakse vastu kuni 1. nov. s. a. Juba praegu on õpilasi rohkem registreeritud kui ühelgi eelmisel aastal.

Ühtlasi Virumaa Rahvaülikool pühitseb tänavu oma tegevuse 10-aasta juubelit. Vastav aktus ühes pidustustega peetakse veebruaril kuul tuleval aastal.

Praegu teostatakse koolihoone juures vajalikku remonti nii sisemistes kooliruumides kui ka väljaspool. Õppeaasta alguseks loodetakse remondiga lõpule jõuda. Nii toimuks õppetöö juba nägusates, mugavates ruumides.

Põllutööde hilinemise tõttu on õppetöö algus

Vahi põllutöökoolis

edasi lüka'ud 22. oktoobri peale.

Uute õpilaste

vastuvõtmine aiamaajanduskooli kui ka põllutöökooli jätkub. Kooli juhatas.

Vahi, üle Tartu. Telefon 2-54.

Õppetöö

Virumaa Rahvaülikoolis

algab 1. novembri ja kestab 1. maini.

Kooli võetakse õpilasi mõlemast soost, kes vähemalt 16 aastat vanad. Õpetus tasuta. Ülalpidamine ühes korteri, kütte ja valgustusega 12 kr. kuus. Koolis õpetatakse üld- ja eriaineid (emakeel, ajalugu, kirjandus-põlu- ja kodumajandus, käsitöö, arvepidamine jne.). Töötavad õpperingid. Korraldatakse erikursusi (näitekunsti, rahvatantsu jne.) Sooviava dustingid kirjalikult või suuliselt pöörata koolijuhataja poole

Andr.: Kunda Rahvaülikool.